

**Collectie M. Schaalje, tolk
voor de Chinese taal (Riouw)
1868-1893**

Nederlandsch Economisch-Historisch Archief
(NEHA)
Cruquiusweg 31
1019 AT Amsterdam
Nederland

hdl:10622/ARCH04020

© IISG Amsterdam 2015

Inhoudsopgave

Collectie M. Schaalje, tolk voor de Chinese taal (Riouw).....	3
Inventaris.....	3

Collectie M. Schaalje, tolk voor de Chinese taal (Riouw)

Archiefnummer ARCH04020

Archiefvormer Schaalje, M.

Periode 1868-1893

Omvang 0,11 m.

Taal lijst Dutch

Taal materiaal Chinese

Archiefvorming

Inhoud en structuur

Inhoud

Systematische indeling: A. Landbouw, visserij, plantages en cultuurmaatschappijen;
Cultuurmaatschappijen

Losse verzameling stukken, afkomstig van M. Schaalje, tolk voor de Chinese taal te Riouw (1864-1872 en 1875-1888), en Medan (1890-1896). Zie ook de collectie Schaalje in de universiteitsbibliotheek in Leiden. Inventaris mede op basis van beschrijving Chinese stukken door Stefan Landsberger, 23.12.1997, Catelijne Cortlever 01.03.2002 en Koos Kuiper, medewerker Chinese bibliotheek Sinologisch Instituut, Leiden, 26.03.2003.

Bijzondere Collecties 520

Onderwerpen

Geografische namen

Indonesia

Raadpleging en gebruik

Raadpleging

Vrij

Aanbevolen citeerwijze

Collectie M. Schaalje, tolk voor de Chinese taal (Riouw), inventory number ..., International Institute of Social History, Amsterdam

Inventaris

- 1 Aantekeningen voor de vertaling van de teksten op diploma's van Chinese geheime genootschappen. Leden van deze genootschappen kregen (vaak tegen betaling) na hun initiatie een diploma als bewijs van lidmaatschap. Daarop werden

veel fantasiekarakters geschreven, die moeten worden opgesplitst in kleinere delen om te kunnen worden begrepen. Er is ook een klein papiertje bij met verklaring van de term 'weixing' (loterij op de geslaagde examenkandidaten) overgenomen uit Chinees-Engelse woordenboeken. De aantekeningen zijn onder andere gemaakt op de achterkant van *Bulletin Deli Courant* van 14.3.1893. Maurits Schaalje (1840-1899) was van 1890 tot 1896 tolk voor de Chinese taal in Medan, Deli.

- 2 Chinese vertaling (9 ff.) door M. Schaalje van het eerste hoofdstuk en de titels 1 en 2 van het derde hoofdstuk van het *Reglement op het rechtswezen in de Residentie Riouw*. De Chinese titel luidt: *Liaofu nei anjian zhi li*. De Nederlandse tekst is gepubliceerd in het *Staatsblad van Nederlandsch Indië* 1882, no. 84. De vertaling is gedateerd 3.12.1882. In de collectie Schaalje in de Universiteitsbibliotheek van Leiden bevindt zich in een Nederlandstalig omslag van dezelfde vertaling, echter zonder de Chinese tekst (BPL 2106 II: 12 D). De vertaling is in 1884 gedrukt door de Landsdrukkerij te Batavia. M. Schaalje was tolk voor de Chinese taal in Riouw in 1864-1872 en 1875-1888.
- 3 Gedrukt boekje met de titel *Xiejiao dan* met uitslagen van de loterij op de achternamen van de geslaagde kandidaten voor de ambtenarenexamens in Peking. De lijst bevat de "nummers" van de winnende loten, of, als veel loten een prijs gewonnen hebben, het aantal winnaars. Het betreft het examen voor de civiele 'jinshi' van het jaar 1886. Dergelijke loterijen heten 'weixing', letterlijk "Achternamen van het examenterrein", maar hier is sprake van 'xiejiao', "Dank aan het onderwijs". Deze loterij heeft als merknaam 'Gongxingxiang', "Publieke bloei en voorspoed", en deelname is mogelijk via een winkel gevestigd in Batu Pahat (in Johore, tussen Malakka en Singapore) (Pu zai Bachu Baxue gang kaizhang). Op het omslag staat geschreven: "Soengei Batoe Pahak" en "lijst der ..." [vgl. no. 6.b-d]. Literatuur: G.T. Hare: *The Wai Seng Lottery*, Publications of the Straits Branch of the Royal Asiatic Society, No. 1, Singapore 1895. Henri Borel: *De Chineezers in Nederlandsch-Indië* (Amsterdam 1900) pp. 42-58 "Een Chineesche loterij".
- 4 Getuigschrift voor een Chinees ambachtsman Adjee, ondertekend door J.W. Davidson, Penang, January 1868. [zie ook 21-29]
- 5 Amuletten
 - a Handleiding voor het maken van amuletten (Chinees hs. 24 beschreven bladzijden, z.j.)
 - b Pakketje geschreven Chinese amuletten.
- 6 Chinese gedrukte boekjes:
 - a Vertaling in eenvoudig klassiek Chinees, ('qian wenli') van het evangelie van Johannes door de Engelse zendeling Griffith John (Chinees: Yang Gefei), uitgegeven door [op stempel:] "British and Foreign Bible Society, 40 Raffles Place, Singapore", 1891. Chinese titel: *Yuehan chuan fuyin shu*. Uitgever: Hanzhen Ying-Han shuguan qianban yin, "Looddruk van het Engels-Chinese boekhuis uit Hanzhen (=de Chinese wijk?)".
 - b-d Drie gedrukte boekjes met elk 1000 kolommen met 20 achternamen, "genummerd" volgens de *Qianziwen* (Het klassieke boek met duizend karakters), voor de loterij op de achternamen van geslaagde kandidaten voor de ambtenarenexamens (meestal 'weixing', hier 'xiejiao', "Dank aan het onderwijs"). De loterij werkte als volgt. De deelnemers vulden aan de hand van een lijst van kandidaten van het betreffende examen zelf twintig achternamen in op een formulier. Wanneer 1000 loten waren verkocht, werden de gekozen namen afgedrukt in een boekje dat werd verspreid onder de deelnemers. Er waren drie prijzen. Wie het grootste aantal

namen van geslaagden goed had, kreeg de (eventueel gedeelde) eerste prijs. Een rood boekje met het merk Gongxingxiang heeft als titel *Dong juan*, "Deel 'dong'"; deze boekjes waren ook genummerd volgens karakters uit de *Qianziwen*. De winkel waar de loten gekocht zijn is in Batu Pahat (in Johore), dezelfde als in no. 3. Dit boekje is voor de loterij op de geslaagden van de "jaarlijkse examens" ('suishi'), waaraan de geslaagden voor de districts- en prefecturale examens verplicht waren af en toe deel te nemen, in de drie districten Nanhai, Panyu en Shunde (bij Kanton) in het jaar 1886. Op de eerste pagina's staan enkele gedetailleerde regels van het spel. Twee gelijksoortige gele boekjes van het merk Jixianghua, "Bloem van de voorspoed", hebben als titel *Tangjuan*, "Deel 'tang'", en *Laijuan*, "Deel 'lai'" en dateren beide uit 1887. Voor "Deel 'tang'" gaat deelname via een winkel bij Johore Bahru (Yuanri Xinshan Liucuo Gang kaizhang). Het betreft de loterij op de namen van de geslaagden van de 'suishi' examens waarvan de uitslag wordt bekendgemaakt in de Confuciusstempel (Wenhong Gong) van Maoming, Dianbai en Huazhou in het westen van Guangdong. In dit exemplaar zijn punten geschreven naast veel namen; als er 13 tot 15 namen zijn aangestipt, staat boven de kolom het totale aantal in Chinese cijfers ('Suzhou mazi') geschreven. Zo zijn de winnaars van de eerste, tweede en derde prijzen aangegeven. Een bijbehorend lot is in 48.a-d en de uitslag is in no. 42. Voor "Deel 'lai'" gaat deelname via een winkel in Senggerang, Riouw (Pu zai Liaonei Dapo [kaizhang]). Het betreft de loterij op de 'kekao' examens voor toelating tot de provinciale examens in dezelfde plaatsen als "Deel 'tang'".

- 7a-7c Amuletten op katoenen doeken geschreven, van de Maoshan fazhu, "Heer van de rituelen van Maoshan".
- 8 Diploma van Yixing gongsi, een geheim genootschap, in Honolulu. In Amoy dialect: Ngee Heng kongsi. De naam van de eigenaar was Liu Ronghua. Ook vermeld zijn de naam van zijn "moeder" ('laomu') Xie Xiang, "voorhoede" ('xianfeng') Wu Zhi, "oom" (van moederskant, 'jiufu') Huang En [?], de datum 25-11-9 Tianyun ("Hemelse cyclus"), waarschijnlijk overeenkomend met het 9e jaar van Guangxu (1883), en zijn plaats van afkomst Ning yi, "de stad Ning" (Ningbo?). Een nagetekende versie van dit diploma is in no. 40.
 - 9 Diploma van Zhang A Fu uit Huizhou (in Guangdong) met datum [?] jia, 1884 [?].
 - 10 Ontvangstbewijs van Yiquan She, van een bedrag van 2 yuan van Zhang Fu uit Huizhou, die woont in Penang, gedateerd 13-1 dinghai (1887). In het midden een stempel "Yiquan gongsi". Zhang Fu en Zhang A Fu zijn waarschijnlijk dezelfde persoon.
 - 11 Diploma en ontvangstbewijs van 1 'yuan' aan 'hui diyin' (contributie van de vereniging?) van Ding A Xian, die woont in Penang, gedateerd 'dinghai' (1887).
 - 12 Diploma van Lin Baolu uit Haicheng bij Zhangzhou (Fujian), voor de Jiande Tang, gedateerd 'dinghai' (1887). Een nagetekend exemplaar is in no. 50.
 - 13 Diploma van Lin Jicai uit Huizhou, gedateerd [?] 'ding' (1887).
 - 14 a-b. & Twee ontvangstbewijzen voor bijdragen aan herstel van de Huizhou Guan (Gebouw van de Huizhou streekvereniging) in het jaar 'jiazi' (bijv. 1864) [?], het eerste jaar van de cyclus van 60. Beide hebben de datum 'xinsi' (1881).
 - 15 Ontvangstbewijs voor bijdrage aan herstel van de vooroudertempel in Penang door Lin Jicai uit Huizhou, gedateerd 'bingxu' (1886).

- 16 Ontvangstbewijs voor bijdrage aan arbeidsloon ('gongjin yin') voor herstel van het gebouw van de streekvereniging van Huizhou (Huizhou huiguan) van 5 'qian', geschonken door Fu Xianghe uit Longtan Xiang, Lufeng Xian (in Huizhou), gedateerd Guangxu 14 (1888).
- 17 Diploma's:
- a Nagetekend diploma van Hu Hua ... [?], of Huatou, gedateerd Hongyun 'yiyou' (1885)
 - b Het diploma zelf.
- 18a-18c Drie ontvangstbewijzen voor bijdrage aan herstel van de vooroudertempel door resp. Yunzhong en Jifan uit Wenchang Xian (op Hainan). De naam van de tempel is Dexing Tang, met potlood geschreven: "kongsie Tek Eng Tong", gedateerd Guangxu 15 (1889). Ook wordt de naam Singapore genoemd. De derde is afkomstig van dezelfde Jifan, afkomstig uit Gaopo Cun en gedateerd Guangxu 13 (1887). Jifan is waarschijnlijk Chen Jifan van no. 19 en 20a.
- 19 Diploma van Chen Jifan van de Wanyi [gongsi], gedateerd 'jichou' (1889), met een afbeelding van de god 'Lu' (Emolumenten, Rijkdom) [?]. In potlood: "Kongsie Bandjie / Djihin" (Wanyi gongsi / Yixing).
- 20a-20b Twee diploma's van Yixing Gongsi van Chen Jifan, gedateerd 'dinghai' (1887) en Hu Fu, zonder jaartal. In potlood: Kongsie Djihin (Yixing gongsi).
- 21 Diploma en ontvangstbewijs van 'diyin' (contributie?) van Li Dinghe door Zhou Zhongquan van de Gongyi She uit Penang. Met potlood: "Congsie Kong Djei Kia Djihin" (Gongyi She, Yixing gongsi). Gedateerd 1885.
- 22 Ontvangstbewijs van een tempel [?] ('benguan', "Deze hal") voor geld voor wierook en olie ('xiangyou yin') van Li Dinghe.
- 23 Ontvangstbewijs voor bijdrage aan wederopbouw van Qiongzhou huiguan (Gebouw van de streekvereniging van Hainan) door Xu Jinyuan uit Qiongsan Xian, gedateerd Guangxu 6 (1880).
- 24 Reispas, Nederlands formulier ingevuld in het Maleis, voor Wang A Cheh uit Hailam (Hainan), van beroep "T. sipatai" (schoenmaker?), naar Penang, met als doel "am pigi beli barang" (gewoon gaan om spullen te kopen), afgegeven door Tjong Jong Hian, Luitenant der Chinezen te Medan, gedateerd 22-06-1890.
- 25 Kwitantie voor de "Belasting voor tahoen [jaar] 1887", in het Maleis voorgedrukt, afgegeven aan Ooi He door de Luitenant der Chinezen, [op stempel:] "Cheah Kee Seang (Xie Qixiang)" te Bindjey op 25-12-1887.
- 26 Engels getuigschrift voor bediende Atche, gedateerd Penang 15.04.1869.
- 27 Engels getuigschrift voor bediende Adhie, gedateerd 20.04.1878.
- 28 Engels getuigschrift voor Yon Puh Clirr, gedateerd Padang 08.07.1885.
- 29 Duits getuigschrift voor de kok Ah Tak, gedateerd Boekit Toewa 02.05.1888.
- 30 a-b. & Twee enveloppen geadresseerd aan M. Schaalje te Medan, 1890, met op de achterkant een Chinees gedicht en jaarperiodes uit de Ming dynastie, en in het Nederlands "Kien Tek's [Jiande] opdracht".
- 31 Brief van het Immigrantenbureau te Medan aan Schaalje: "Onmiddellijk heb ik een toekang [ambachtsman] laten zoeken om de schade op te nemen en dadelijk te herstellen, ik hoop dat u van avond weder in een goed dicht huis zit." Gedateerd: 25-11-1890. Op de achterkant aantekeningen over een commissie van onderzoek naar de rellen te Penang in 1867. Er waren 4 geheime genootschappen bij betrokken: Ghie Hin [Yixing], Toh Peh Kong [Dabo gong] of Kien Tek [Jiande]. De laatste is gesticht door Khoo Ten Fang ca. 1840. De regels zijn dezelfde als van Ghie Hing.

- 32 Ontvangstbewijs (rood) voor bijdrage aan herstel van de vooroudertempel te Penang door Li Chang uit Xinhui, gedateerd 'bingxu' (1886). In dialect: Lee Cheong.
- 33 Ontvangstbewijs voor bijdrage aan herstel van Yixing Guan te Xinbu (Penang) door Li A Chang, gedateerd 1886. In dialect: Lee Cheong.
- 34 Diploma van Li A Chang, gedateerd? 'xu' (1888).
- 35 Pas, voorgedrukt in ingevuld in het Maleis, van Lee Cheong van Maccau voor een bezoek van 90 dagen vanuit Deli. Bij beroep ('pakerdjaanja') staat ingevuld: 'tjari kerdja' (werkzoekend). Afgegeven door het Immigrantenbureau, gedateerd Belawan (bij Medan) 27-01-1890.
- 36 Pas voor Lau A Wai van Maccau voor een bezoek van 30 dagen aan Medan om werk te zoeken, afgegeven door het Immigrantenbureau, gedateerd Belawan 07-07-1890.
- 37 Voorbedrukt en ingevuld pandbriefje in het Maleis van Lew A Wah, afgegeven door de "pachter [van het pandhuis] atawa kwasanja [of zijn gemachtige]", Medan 24-04-1889, voor een bedrag van f 2,50. De achterkant is in het Chinees. De Chinese naam van het pandhuis is Wanlong xiangdang.
- 38 Pas voor L. Atji van Segli naar Olehleh, afgegeven door de Kontroleur van Segli Van Driessche op 05-07-1884.
- 39 De bloedige wraak van jufvrouw 22". De Chinese titel van dit spookverhaal luidt: *Wang Jiaoluan bainian chang hen* (Honderdjarige haat van Wang Jiaoluan). Twee schriften, Vol. 1 met Chinese tekst (6 ff. eenzijdig beschreven), Duitse (ff. 7-12, tweezijdig beschreven) en Nederlandse vertaling (ff. 13-17, tweezijdig beschreven) met Mandarijn transcriptie van de namen, en Vol. 2 met dezelfde tekst in transcriptie twee maal vertaald in Hakka dialecten (5 en 4 pp.) [mogelijk dialecten van Meixian en Wuhua] en eenmaal in het Amoy dialect (spreektaal) (3 pp.), en nog een Nederlandse vertaling met transcriptie van de namen in het Amoy dialect. Dit verhaal is afkomstig uit de klassieke verhalenbundels *Jingshi hengyan* en *Jingu qiguan*.
- 40 Nagetekend diploma (vgl. no.8).
- 41 Rood stukje karton met gedrukte tekst "qu dao Xianggang Wuzheshi yanghang" (ga naar de westerse firma Matchers [?] in Hongkong). Op de achterkant in pen: "M/O 991 Oh Tie Hie Loeboe Dalam".
- 42 Telegram voor gebruik bij de loterij op de namen van de geslaagden voor de ambtenarenexamens, met ingevulde namen van de geslaagden uit de districten Maoming en Dianbai, en voorgedrukte namen voor Huazhou. Titel: 'Dianyin' (telegram). Merknaam: Jixianghua. Verstuurd vanuit Hongkong naar Riouw, gedateerd 'dinghai' (1887). Met potlood: "telegram". Vgl. no. 6.c boven.
- 43a-43b Twee ontvangstbewijzen (roze) voor giften aan de tempel Hesheng Guan door resp. Zeng San en Liu Si, gedateerd resp. 'jiashen' (1884) en yi (1885).
- 44 Ontvangstbewijs (?) (oranje), gedateerd Tianyun shi nian (?Guangxu 10 = 1884), naam: Zhang A Qian te Penang.
- 45a-45b Twee ontvangstbewijzen van Yixing Guan van Lin Jicai uit Xinbu (Penang), gedateerd 'dinghai' (1887), en van Zhang A Fu uit Huizhou, gedateerd 'jiashen' (1884).
- 46a-46b Ontvangstbewijzen van Lin Cai.
- 47a-47b Twee reclamefolders voor loterijen op de uitslag van de 'kekao' examens in Nanhai, Panyu en Shunde van 1887, met spelregels. De eerste is van het merk Jixianghua in Riouw. Op de rand staat met potlood geschreven "Sengerang

Riouw". Senggerang was een zuiver Chinese stad liggend tegenover Tandjoeng Penang, Riouw. De tweede is van het merk Helixiang in Johore Bahru, waarbij met potlood staat "Johore". Op de laatste staan ook de prijzen en "nummers" van de boekjes met loten vermeld.

- 48a-48d Vier loten uit 1886 en 1887. Ieder lot is gedefinieerd door de merknaam, het "nummer" van het bijbehorende deeltje en het "nummer" van het lot. Die "nummers" zijn aangegeven met een karakter uit de Qianziwen. Er staat ook vermeld wie heeft het lot op krediet ('weiyin') heeft gekocht. Een loterij heeft als merk Jixianghua, en betreft de uitslag bekendgemaakt in de Confucius tempel van Maoming, Dianbai en Huazhou in 1887, maar zonder plaatsaanduiding (vgl. no. 6c boven). De andere loterij heet Yongjixiang (2x voor militaire 'jinshi' van Guangdong uit 1886 en 1x voor de uitslag in de Confucius tempel van Maoming, Dianbai en Huazhou uit 1887) in Roufo Xinshan (Johore Bahru).
- 49 Een formulier met de uitslag van de examens van de militaire 'jinshi' in de hele provincie Guangdong, met een lijst van 14 achternamen, gedateerd 'bingxu' (1886), merknaam Jixianghua, in Xinshan (Johore Bahru). Met potlood: "Uitslag van het examen mil. tjinsje".
- 50 Nagetekend diploma van Lin Baolu en twee papertjes met aantekeningen. Het origineel van het diploma is in no. 12.
- 51a-51d Vier pakjes met amuletten, resp. 63, 52, 53 en 64 stuks.
- 52 Vijf op Chinese wijze gebonden boekjes met fraaie voorbeelden van amuletten:
- a *Fashu*
 - b *Maoshan jiling fu*
 - c *Fofa ling fu* (rood)
 - d *Fashu* (rood), boekje met tekst en 2 pp. met amuletten
 - e *Jieshu* (slechts 2 pp. zijn beschreven).